

30 November 2025

De andere kant (van het verhaal) van William Browder

Tijdens het doornemen van het nieuws, kwam ik een artikel tegen van het Parool met daarin een interview met William Browder. Hij was in Amsterdam te gast voor een symposium van Nieuw Sociaal Contract, de partij van Pieter Omtzigt. Browder is geen onbekende voor mij door mijn leven in Rusland. Hij was symbolisch voor het Rusland van de jaren '90, een echt geld meneertje. William Browder? Dat is toch een integere Westerse zakenman die zich belangeloos inzet voor de democratie, de oppositie en mensenrechten in Rusland? Dat is inderdaad de kant van het verhaal die we vanuit de Westerse gevestigde media gepresenteerd krijgen. Het is ook de kant die Browder heel graag over zichzelf verteld.

Echter is er ook een andere kant van het verhaal van meneer Browder, en die krijgen wij zelden te horen. Eerst kort een paar woorden over zijn achtergrond. Browder, geboren in Amerika, komt uit de Amerikaanse financiële wereld en werkte voor Solomon Brothers, een bank in New York. Rusland was in de jaren '90 in het bijzonder een magneet voor mensen zoals hij. Rusland zat midden in de transitie om van een socialistische economie naar een vrije markteconomie te gaan. Bij een kapitalistische economie hoort natuurlijk bij uitstek privé-eigendom, iets wat voor zoveel Russen, en zeker voor de gewone Russen, toen helemaal, abracadabra was. Toen er geprivatiseerd werd waren er, voor mensen die wisten hoe ze het systeem naar hun hand konden zetten, ongekende winstmogelijkheden.

Zo gebeurde het dat Browder met een startkapitaal van 25 miljoen dollar, van zijn geldschieters, naar Rusland kwam. In Rusland kocht Browder, letterlijk met tassen vol Amerikaanse dollars, vele vouchers van Russen.¹ Deze vouchers liet hij vervolgens omzetten in aandelen in Russische staatsondernemingen die geprivatiseerd werden. Belangrijk om te realiseren dat in de jaren negentig de levensstandaard van de gewone Rus in vrije val was en mensen waren wanhopig om te overleven. Het was die combinatie van wanhoop van gewone Russen en het gebrek aan kennis over privé-eigendom dat Russen zo gemakkelijk hun vouchers van de hand deden, aan wie er maar interesse in had puur om het hoofd boven water te houden. In 1996 richtte Browder het hedgefund Hermitage Capital Management op en financieel ging het hem snel voor de wind. Dit hedgefund was in 1997 zelfs het best presterende in de wereld tot de Aziëcrisis in 1997 toesloeg en daarna de Roebelcrisis in 1998.² Zijn hedgefund verloor veel geld maar ondanks deze grote verliezen bleef Browder in Rusland. Hij bedacht een nieuwe strategie die eigenlijk hand in hand ging met het beleid van Poetin, toen hij president van Rusland werd. Deze strategie hield in dat zijn bedrijf aandelen kocht in bedrijven die erg corrupt waren. Dit was ook de belangrijkste reden waarom die aandelen zo goedkoop waren. Vervolgens zocht Browder de publiciteit op met eigen onderzoek waaruit bleek dat de leiding van het desbetreffende bedrijf corrupt was.

De regering van Poetin greep dan in om het corrupte management te verwijderen en daarna schoot de waarde van de gekochte aandelen omhoog. Hoewel het nu moeilijk voor te stellen is, maar in het begin van de jaren 2000 sprake Browder juist positief over Poetin. Dit schreef de geopolitieke kenner Alex Krainer in een kritisch boek

¹ A. Krainer, Grand deception, Red Pill Press, 2018, p. 30.

² A. Krainer, Grand deception, Red Pill Press, 2018, p. 32.

over Browder, *'The grand deception'*. Tot Krainer's verrassing was Browder de eerste persoon waarmee hij kennis maakte, in 2005, die juist positief over Poetin sprak.³ Ondanks Browder's tegenslag eind jaren '90 ging het hem opnieuw weer voor de wind tot het jaar 2005 toen hem de toegang tot Rusland werd ontzegd. Browder zei zelf dat de reden was omdat hij het aan de stok kreeg met Poetin. De echte reden was dat hij zich schuldig had gemaakt aan fraude en belastingontduiking en zich dus niet aan de Russische wet hield. Hiervoor is hij door een Russische rechtbank, in zijn afwezigheid, veroordeelt in 2013 tot negen jaar celstraf.⁴

Aanvankelijk probeerde hij nog via 'diplomatieke wegen' terug te komen naar Rusland. Hij had het voor elkaar gekregen dat de Britse premier Tony Blair, Browder was Brits staatsburger geworden in 1999, voor hem een goed woordje zou doen bij Poetin op een G8 top in 2006. Een conflict tussen Israël en Libanon op datzelfde moment stak hier een stokje voor waardoor Blair Poetin niet kon spreken. Browder liet het hier niet bij zitten en het was hem gelukt om in 2007, op een top van het World Economic Forum in Davos, de Russische premier Medvedev te spreken. Medvedev luisterde naar Browder en zei dat hij zijn zaak zou doorgeven aan de relevante autoriteiten met daarbij een persoonlijke aanbeveling van hem. Dit liep voor hem ook niet goed af omdat hij niet was komen opdagen om een aantal vragen te beantwoorden die een Russische ambtenaar voor hem had.⁵ Nadat de 'diplomatieke weg' geen succes had begon zijn campagne tegen Poetin steeds meer een persoonlijke internationale kruistocht te worden. In 2012 slaagde Browder erin om het Amerikaanse congres zover te krijgen om de 'Magnitsky act' aan te nemen. Deze wet is vernoemd naar de overleden Rus Sergej Magnitsky. Volgens Browder was Magnitsky een jurist die is opgepakt omdat hij een klokkenluider was over corruptie in de Russische politie die helemaal naar de top, Poetin, ging. Magnitsky was in de gevangenis mishandeld door Russische autoriteiten en is als gevolg daarvan gestorven in 2009. Sinds zijn dood in 2009 heeft Browder het een topprioriteit gemaakt om te zorgen dat de mensen die verantwoordelijk waren voor zijn dood voor het gerecht komen, althans dat zegt hij. De Magnitsky wet zorgde ervoor dat Russen die verantwoordelijk zijn voor de dood van Magnitsky, of gerelateerde mensenrechten schendingen, konden worden gesanctioneerd door de Amerikaanse staat. Tevens herroept deze wet de normalisering van handelsbetrekkingen tussen Amerika en Rusland. Canada volgde in 2017 met haar eigen versie van de Magnitsky wet en als klap op de vuurpijl had het Europese parlement in 2020, ingestemd met een Europese versie van de Magnitsky wet. Niet verrassend maakte deze wet de relatie tussen Amerika, Canada, de Europese Unie en Rusland alleen maar slechter.

In 2015 publiceerde Browder zijn eerste boek *'Red notice'* waarin hij zichzelf in de meest glanzende termen presenteert en Rusland als een land wat fundamenteel niet deugt. Ik overdrijf niet veel als ik het boek zou samenvatten als 'Superman' Bill Browder versus 'James Bond topschurk' Vladimir Poetin. Naast het boek en de publieke optredens van Browder, had hij nog een ander project lopen, wat hij in zijn kruistocht tegen Rusland wilde gebruiken. Dit was een documentaire die hij maakte met Andrei Nekrasov. Nekrasov staat erom bekend dat hij kritische documentaires maakt over het Kremlin in Rusland en dat paste goed in Browder's straatje. Echter

³ A. Krainer, *Grand deception*, Red Pill Press, 2018, p. 14.

⁴ <https://www.bbc.com/news/world-europe-42513616>

⁵ A. Krainer, *Grand deception*, Red Pill Press, 2018, p. 40-42.

begon Nekrasov tijdens de documentaire vraagtekens te zetten over Browder's verhaal, over de dood van Magnitsky. Uit Nekrasov's eigen onderzoek bleek Magnitsky te zijn overleden door een ongelukkige samenloop van omstandigheden maar niet door opzet. Daarnaast bleek Magnitsky ook geen jurist te zijn, wat Browder zei, maar een accountant. Nekrasov vroeg Browder naar zijn kant van het verhaal. Toen hij zijn vragen aan Browder voorlegde reageerde Browder, op camera, als door een slang gebeten en zei tegen Nekrasov dat hij niet moest doen alsof Magnitsky niet een klokkenluider was. Dat 'zou de geloofwaardigheid van zijn show (Nekrasov) geen goed doen' en dat dit 'subtiele FSB tactieken zijn'. Nekrasov ging door met het maken van de documentaire maar gaf daarin aan over welke delen van Browder's verhaal hij sceptisch was. Toen de documentaire, *'The Magnitsky act, behind the scenes'* in 2016 te zien was voor het grote publiek heeft Browder geprobeerd, via zijn team van advocaten, om het tonen ervan te verbieden en dat is vaak gelukt. Op het internet is deze documentaire nog wel te vinden en te bekijken.

De prominente journalist Robert Parry schreef in 2017 in een artikel dat Browder, met zijn Magnitsky act in 2012, primair verantwoordelijk is voor de aftrap van een nieuwe Koude oorlog tussen Amerika en Rusland.⁶ Niet dat de betrekkingen daarvoor zo geweldig waren maar 2012 is wel als een belangrijk jaar te zien waarin de relatie van matig naar slecht ging. Na de Maidan revolutie is alles van kwaad naar erger gegaan met het drama van Oekraïne in 2022 als dieptepunt. Niet onbelangrijk om nog te vermelden is dat Browder in de Nederlandse media als een 'mensenrechten activist' is neergezet en meerdere malen in het prestigieuze zondagmiddagprogramma *'Buitenhof'* zijn Rusland gal mocht spuwen. Tevens werd hij in 2024 door de Britse Koning Charles geridderd voor zijn 'verdiensten' omdat Browder zich inzet voor 'corruptiebestrijding en mensenrechten' in Rusland.⁷

Het gezicht dat we van deze William Browder en zijn handel en wandel kennen, via de Westerse media, is een kant die vrijwel niets met de realiteit te maken heeft. Het is eigenlijk onvoorstelbaar dat iemand die in Rusland is veroordeeld voor fraude en belastingontduiking en een internationale kruistocht voert tegen Rusland, op basis van leugens, een riddertitel heeft gekregen. Rusland mag dan zijn oligarchen hebben, maar wij hebben ze ook, en in het Westen krijgen sommige zelfs een riddertitel van de Britse koning.

(Blog samen met Elmer van Leeuwen)

⁶ <https://consortiumnews.com/2017/08/02/a-blacklisted-film-and-the-new-cold-war/>

⁷ <https://www.thegazette.co.uk/London/issue/64423/supplement/B3>